

KOMPETENSSTANDARD

Fönsterrenovering

Kompetensstandarden syftar till att säkerställa att individer har de kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna genomföra fönsterrenovering på ett professionellt och hållbart sätt enligt gällande branschstandarder och regelverk.

2025-10-15, VERSION 1.1

FÖNSTERRENOVERING

Fönsterrenovering har utvecklats av Glasbranschföreningen i samverkan med Nordiskt Valideringsforum samt yrkeskunniga från ett flertal olika organisationer inom branschen. Kvalifikationen består till sin helhet av tio sammanhängande delkvalifikationer. Delkvalifikationerna som är en beskrivning av vad en individ förväntas förstå, veta och kunna utföra inom ett specifikt avgränsat område relevanssäkras gällande innehåll vart fjärde år.

Fönsterrenovering syftar till att öppna nya vägar och tillgodose information om kunskapskraven till glasbranschen på ett strukturerat sätt, med fokus

på att bredda rekryteringsbasen inom glasbranschen.

Målet är att skapa insteg till glasbranschen och erbjuda utbildning, strukturerad praktik samt validering av kunskaper inom kompetensområdet Fönsterrenovering. Vidare kan kvalifikationen öppna upp för samverkan mellan olika aktörer i syfte att utveckla och hitta nya vägar gällande kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Fönsterrenovering ingår som ett av flera områden med olika nivåer och inriktningar inom Glasbranschföreningens branschvalideringsmodell.

		Glasarbete				Fönsterrenovering	
		Konstinramning					
		Bly- och konstglas					
		Plaster					
		Fordonsglasning				Återmontering och justering av fönster och beslag	
		Specialinriktade områden inom glas – grund				Målning och ytbehandling av fönster	
		Inredningsglas				Glasning och kottning av fönster	
		Glas- och metallkonstruktioner – grund				Reparation och förstärkning av fönsterbågar och karmar	
Introduktion				Glas- och metallarbete			
Montering av glas- och metallkonstruktioner	Isolerglas		Montering och installation av glas- och metallkonstruktioner		Sanering och rengöring av fönsterbågar och beslag		
Isolerglas – grund	Glasmästeriteknik – fördjupning		Glas- och metallteknik		Demontering och märkning av fönster och komponenter		
Lagkrav, föreskrifter och branschens anvisningar – introduktion	Glasmästeriteknik – grund		Isolerglas		Bedömning av fönstrets skick och renoveringsbehov		
Ramar och regler i en verksamhet	Lagkrav, föreskrifter och branschens anvisningar						
Grundläggande glasteknik	Återbruk av glas och material						
Glasåtervinning och hantering av glas- och miljöavfall							
Ergonomi, säkerhet och risker inom glas och metall							

OM KOMPETENSOMRÅDET

Fönsterrenovering handlar om att återställa, reparera och underhålla äldre och moderna fönster för att förlänga deras livslängd, förbättra energieffektivitet och bevara byggnaders estetiska och kulturhistoriska värden. Arbetet kräver kunskap om olika material, tekniker och metoder för att säkerställa att renoverade fönster uppfyller både funktionella och visuella krav. För dessa kunskaper behöver individen grundläggande kunskaper inom AMA:s regelverk, råd och anvisningar kopplat till fönsterrenovering.

Fönsterrenovering kräver både praktiska färdigheter och teoretiska kunskaper, och yrkesutövaren måste kunna arbeta noggrant, självständigt och i samarbete med andra. Arbetet kan utföras i samband med byggnadsvård, energieffektivisering eller som en del av fastighetsunderhåll med fokus på hållbarhet, återvinning och återbruk.

Målgrupp

Kvalifikationen riktar sig till individer som saknar eller har lite erfarenhet och/eller utbildning i branschen men som har intresse och förutsättningar för arbete och utveckling inom branschen. Inga förkunskaper krävs, förutom förmåga i att läsa, prata och förstå svenska. Målet är att attrahera nya målgrupper och säkerställa adekvat kompetens inom fönsterrenovering, samt påvisa karriärmöjligheter inom branschen.

Nivå

Innehållet är på motsvarande SeQF-nivå 3 och 4. Det ackumulerade och sammantagna kunnandet ger ett kunskapsdjup och en färdighetsnivå motsvarande SeQF-nivå 4. Nivån sätts framför allt utifrån djupet på de kunskaper och färdigheter som behövs samt den självständighet i utförandet av arbetsuppgifterna som krävs.

För SeQF-nivå 4 innebär det att individen har fördjupade kunskaper inom ett specifikt område, vilket innefattar att välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder för att utföra definierade uppgifter inom givna tidsramar. Individen kan ta initiativ, reflektera och organisera och utföra upp-

gifter självständigt, kritiskt värdera, förhålla sig till och dra slutsatser gällande valet av källor och gemensamma resultat. Individen kan också ta ansvar i samarbete med andra och i viss utsträckning leda och utvärdera andras arbete. Läs gärna mer om SeQF på Myndigheten för yrkeshögskolans hemsida: myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer.

Relevanssäkring

Kvalifikationen är uppbyggd i form av delkvalifikationer. Varje delkvalifikation beskriver vad en individ förväntas veta, förstå och kunna utföra inom ett specifikt område. Detta definieras i termer av kunskaper och färdigheter. Delkvalifikationernas innehåll, och därmed kvalifikationens helhet, har utvecklats genom en relevanssäkringsprocess som inkluderat workshops, intervjuer och ett avslutande samsynsmöte.

Under processens olika delar har branschföreträdare och representanter från olika sektorer och organisationer, relevanta för kvalifikationens innehåll, deltagit i utformningen. Målet med processen är att säkerställa bred nationell förankring och acceptans av kvalifikationens innehåll.

Det avslutande samsynsmötet äger rum den 4 juni 2025. I processen har följande organisationer deltagit med representanter: Avfall Sverige, Byggnads, Cityfönster i Stockholm AB, Dacapo Mariestad, Glascentrum i Sverige AB, Glasgruppen i Sverige AB, Glaskedjan i Sverige AB, Gusten Persson Fönsterteknik AB, Hanssons fönsterhantverk AB, Henåns glasmästeri AB, iwa21 AB, Karlsson & Dahl Glasmästeri AB, Leif Arvidsson AB, Osby Glas AB, Penslar och Fönster i Stockholm AB, Ragn-Sellsföretagen AB, Ryds Glas AB, Saint-Gobain Sweden AB, Total Fönsterrenovering Stockholm AB, Tumba Glas och fönsterrenovering AB samt Glastjänster för glasbranschföreningen AB.

Vart fjärde år genomförs en ny relevanssäkringsprocess där en nationell panel ser över och godkänner innehållet. Panelen består av personer från relevanta organisationer och områden till exempel:

- > Bransch
- > Fackförbund
- > Arbetsgivare
- > Formell utbildning
- > Icke formell utbildning
- > Arbetsförmedling
- > Forskningsinstitut
- > Handledare/bedömare
- > Validander

INNEHÅLL

På följande sidor beskrivs vilka kunskaper respektive färdigheter som omfattas inom **Fönsterrenovering**.

Bedömning av fönstrets skick och renoveringsbehov

Kunskap

NIVÅ 3

Individen ska kunna:

- Beskriva hur en bedömning av fönstrets skick utförs enligt branschstandard samt ange glastyp.
- Ge exempel på hantering av fönster med hälso- och miljöfarliga ämnen går till.
- Ge exempel på vanliga skador på fönster och deras orsaker.
- Beskriva på vilket sätt olika klimatförhållanden och väderstreck påverkar fönstrets renoveringsbehov.
- Beskriva funktionen hos vanliga fönsterbeslag, som fönsterlås, spanjolett och glidbleck.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Se över och bedöma skador och slitage på fönster, fönsterbleck, karm, båge, glas och beslag.
- Identifiera olika typer av skador på båge och karm som mekanisk skada, rötskada och sprickbildning i trä.
- Följa arbetsinstruktion med avgränsningar och dokumentera utifrån verksamhetens rutiner.

Demontering och märkning av fönster och komponenter

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- Redogöra för hur olika fönsterkonstruktioner är uppbyggda och vilka demonteringstekniker som används.
- Redogöra för olika typer av fönster och fasader samt eventuellt kulturhistoriskt värde.
- Redogöra för arbetsmiljörisker vid demontering av äldre fönster, såsom förekomst av asbesthaltigt kitt och PCB.
- Ge exempel på miljömedvetet arbete med fokus på avfallsminimering och optimerad återvinning vid fönsterrenovering.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Säkerställa att korrekt skydds- och säkerhetsutrustning används vid demontering av fönster.
- Tillämpa miljömedveten avfallsminimering, sortering och optimerad återvinning och återbruk.
- Skydda arbetsplatsen omgivande ytskikt innan påbörjat arbete.
- Utföra egenkontroll och dokumentation av fönster, funktion, glas och fasad.
- Bedöma fönsterbleckets fall och säkerställa funktion.
- Demontera fönsterbåge och beslag utan att skada konstruktionen.
- Montera fönsterparaply/skydd enligt anvisningar.
- Märka och dokumentera fönsterdelar för att möjliggöra korrekt återmontering.
- Använda rätt emballage och packa för säker transport.
- Utföra grundläggande karmarbete och återställa arbetsplats.
- Utföra arbetsuppgifter med rätt typ av skydds- och säkerhetsutrustning, med ett ergonomiskt arbetssätt och ur ett arbetsmiljö- och säkerhetsperspektiv.

Sanering och rengöring av fönsterbågar och beslag

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- Redogöra för metoder och verktyg som används för färgborttagning, kittdemontering och rostbehandling.
- Redogöra för säkerhetsföreskrifter och åtgärder för att minimera miljö- och hälsorisker vid arbete med och korrekt hantering av hälsofarliga material.
- Redogöra för hur man identifierar och behandlar mekaniska skador, gråträ, rötskador och sprickbildning.
- Ge exempel på metod för fuktkontroll i fönsterbåge och karm, samt hur detta påverkar hållbarhet.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Bearbeta alternativt ta bort färg och kitt från fönsterbågar med rätt metoder och verktyg för att minimera risker för skador.
- Säkerställa korrekt hantering av hälsofarligt material, som asbest och PCB.
- Demontera, ta bort färg och behandla rost på beslag med rätt metoder och verktyg för att minimera skada på båge och glas.
- Identifiera och behandla mekaniska skador, gråträ, rötskador och sprickbildning samt vidta lämpliga åtgärder.
- Kontrollera fukt i fönsterbåge och karm för att säkerställa ett hållbart renoveringsresultat.

Reparation och förstärkning av fönsterbågar och karmar

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- Redogöra för olika träslag och deras egenskaper i samband med reparationer.
- Redogöra för hur man använder olika typer av fog, lim, spackel och härdningsprodukter med hänsyn till kulturvärde, ålder och ursprungligt material.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Byta ut och reparera skadade eller rötskadade trädetaljer på fönsterbågar och karmar.
- Slipa fönsterbåge i rätt ordning med passande verktyg och maskiner utan att skada glaset.
- Limma och förstärka skadade fogar och trädelar enligt beprövade metoder.
- Tillverka och montera ersättningsdelar till fönsterbåge och karm utifrån instruktion.

Glasning och kittning av fönster

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- Redogöra för olika glastyper, deras egenskaper och användningsområden.
- Redogöra för vilka kitt- samt toppförseglingsmaterial som används för olika typer av fönster, användningsområden och väderförhållanden.
- Redogöra för monteringsmetoder för glas i fönsterbågar enligt MTK:s riktlinjer.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Ta ur och sortera befintliga glas i sin helhet på ett säkert sätt med rätt verktyg och teknik.
- Kontrollera det nya glasets egenskaper och säkerställa falsdjup och falsbredd vid byte av glastyp.
- Fräsa falsar utifrån det nya glasets egenskaper samt kontrollera resultat.
- Skära och montera glas i fönsterbågar utifrån traditionella tekniker och MTK:s riktlinjer.
- Applicera linoljekitt eller andra kittlösningar med rätt teknik.

Målning och ytbehandling av fönster

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- Beskriva hur man förbereder träytor för målning och vilka färgsystem som är bäst lämpade.
- Redogöra för skillnaderna mellan linoljefärg, alkydfärg och vattenbaserade färger.
- Förklara vikten av att hantera linoljor och oljor på ett säkert sätt vid målning och ytbehandling.
- Beskriva hur penslar och verktyg rengörs och hanteras.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Identifiera vilken färgtyp fönstret är målat med samt utföra nödvändig dokumentation.
- Förbereda och täcka ytor på plats inför målning och ytbehandling av fönster.
- Utföra kontroll av fönster innan målning eller oljning så att materialet är helt, rent, torrt och fritt från damm.
- Välja och applicera lämpliga färgsystem för olika typer av fönster och miljöer.
- Grundmåla, mellanstryka och färdigstryka fönsterbågar, karmar och bleck med rätt teknik.

Återmontering och justering av fönster och beslag

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- Redogöra för montering och drevning av fönster samt val av metod.
- Beskriva hur man kontrollerar och justerar fönster inklusive gångjärn, hasp och spanjolett för optimal funktion.
- Förklara hur kondens uppstår och varför god ventilation är viktigt.
- Redogöra för grunderna i slutbesiktning och dokumentation.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Säkerställa emballage och packning för en säker transport.
- Rengöra ytor och putsa glas.
- Montera tättningslist i fönsterbåge och karm samt säkerställa funktionalitet, ventilation och tätning.
- Justera och smörja beslag för att säkerställa en hållbar funktion.
- Täta och återställa utsida av karm mot fasad.

Lagkrav, föreskrifter och branschens anvisningar

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- Redogöra för de lagar, förordningar, föreskrifter och normer som är relevanta, var informationen finns och hur de påverkar verksamheten.
- Ge exempel på MTK:s (Monteringstekniska kommittén) framtagna anvisningar och riktlinjer.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Följa lagkrav, föreskrifter och branschens anvisningar vid arbete inom glas och metall.
- Söka information vid behov.

Ergonomi, säkerhet och risker inom fönsterrenovering

Kunskap

NIVÅ 3

Individen ska kunna:

- Redogöra för de risker och faror som är förknippade med fönsterrenovering.
- Redogöra för kända arbetsmiljörisker inom fönsterrenovering.
- Ge exempel på hur systematiskt arbetsmiljöarbete enligt AFS 2001:1 tillämpas i dagligt arbete.
- Redogöra för hur hantering av olika glastyper sker på ett ergonomiskt och säkert sätt.
- Ge exempel på skyddsutrustning och hjälpmedel som ska användas vid fönsterrenovering.
- Ge exempel på åtgärder som kan förebygga skador och minimera riskerna för olyckor på arbetsplatsen.
- Förklara varför det är viktigt att arbeta ur ett ergonomiskt perspektiv.
- Redogöra för betydelsen av och syftet med återhämtning och friskvård för det allmänna välbefinnandet.
- Redogöra för organisationens säkerhetsrutiner, skyddsutrustning och rapportering vid händelse av tillbud, olyckor och brand.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Arbeta utifrån riktlinjer och anvisningar vid fönsterrenovering med rätt säkerhets- och skyddsutrustning.
- Medverka vid riskanalys i samband med planering och utföra riskbedömning vid genomförande av arbetsmoment.
- Identifiera och hantera glas och annat material som innehåller farliga ämnen på ett korrekt och säkert sätt.
- Utföra arbetsmoment ur ett ergonomiskt perspektiv, med hänsyn tagen till risker och säkerhet.
- Arbeta förebyggande för att uppnå en god balanserad fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö.

Glasåtervinning och hantering av glas- och miljöavfall

Kunskap

NIVÅ 3

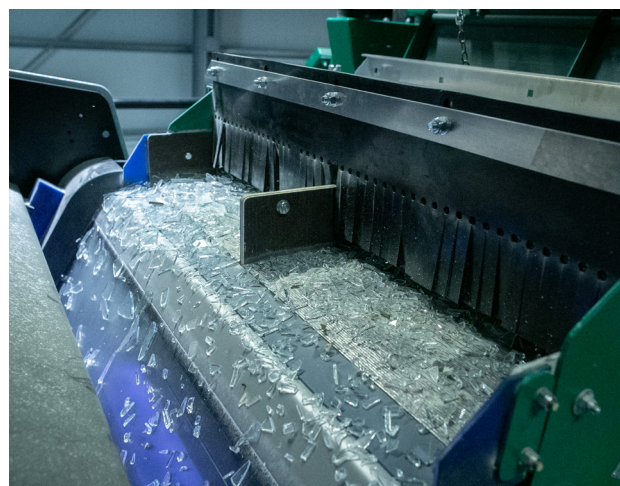
Individen ska kunna:

- > Ge exempel på varför återvinning och korrekt hantering av glasavfall är viktigt för en verksamhet ur ett miljö- och hållbarhetsperspektiv.
- > Beskriva vad som behöver tas hänsyn till vid hantering av olika glastyper vid återvinning.
- > Förklara skillnaden mellan återbruk, återvinning och deponi av glas utifrån hierarkin av avfall och ett hållbarhetsperspektiv.
- > Beskriva vilka glasfraktioner som kan återvinnas och vad de kan användas till.
- > Redogöra för gällande riktlinjer för hantering av planglas som är klassat som farligt avfall inom byggnation.
- > Ge exempel på var man hittar riktlinjer för återvinning och avfallshantering.
- > Ge exempel på vad kontaminering i glasfraktioner kan leda till.

Färdighet

Individen ska kunna:

- > Identifiera olika glastyper och märkning av planglasprodukter som innehåller ämnen med miljö och hälsorisker.
- > Sortera glas på ett korrekt och säkert sätt i enlighet med gällande riktlinjer samt säkerställa att glaset hanteras utan att förorena omgivningen.
- > Kontrollera insamling och hantering av glas för att förhindra kontaminering och skador på materialet.
- > Följa instruktioner för sortering, förvaring och transport av olika glasfraktioner utifrån de interna riktlinjerna och avfallshierarkin.
- > Tillämpa metoder för att minska spill och avfall vid hantering av planglas och därmed bidra till ett cirkulärt och hållbart flöde av glas.

Återbruk av glas och material

Kunskap

NIVÅ 4

Individen ska kunna:

- > Ge exempel på hur man kan möjliggöra återbruk av glas och material.
- > Beskriva hur återbruk och återanvändning av glas och andra material kan minska miljöpåverkan och bidra till bättre miljö.
- > Redogöra för eventuella arbetsmiljörisiker vid återbruk så som förekomst av bly, asbest och PCB.
- > Ge exempel på glas och material som är lämpliga för återbruk.

Färdighet

Individen ska kunna:

- > Använda tekniker för reparation och renovering av fönster och material för att förlänga livslängden, minska spill och avfall.
- > Identifiera och bedöma glas och material som utifrån kvalitet och säkerhet är lämpliga för återbruk.
- > Identifiera och på ett säkert sätt hantera arbetsmiljörisiker i samband med återbruk av glas och material.

VILL DU VETA MER?

Vill du komma i kontakt med
Glasmästeribranschens lärlingsnämnd?
Maila info@gbf.se.

Miss inte heller kompetensstandarderna:
> Introduktion till arbeten inom glasbranschen
> Glas- och metallarbete